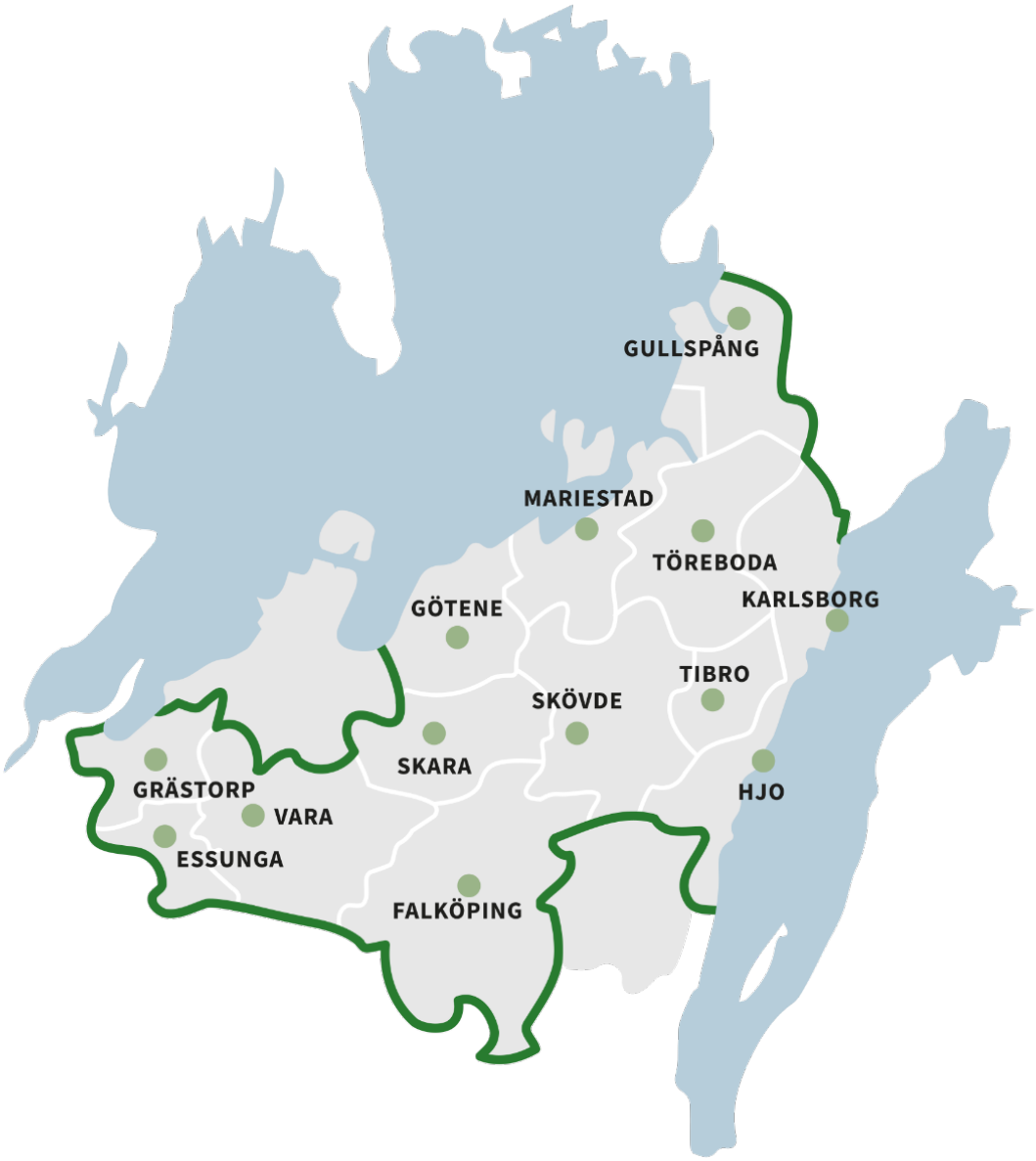
Avfallsföreskrifter

för Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Töreboda och Vara kommuner

Gäller från 1 ”månad” 2027

Beslut i kommunfullmäktige

(listning uppdateras efter beslut, tidigare beslut nedan)

Essunga kommun: § 66 den 28 november 2022. Dnr: KS 2022/330

Falköpings kommun: § 131 den 28 november 2022. Dnr 2022/00451

Grästorps kommun: § 90 den 28 november 2022. Dnr: 2022/410

Gullspångs kommun: § 161 den 24 november 2022. Dnr: 2022-00407

Götene kommun: § 209 den 19 december 2022. Dnr: KSK 2022/529

Hjo kommun: Kf § 16 den 17 november 2022. Dnr: 2022-128

Karlsborgs kommun: § 134 den 28 november 2022. Dnr: 2022-000455

Mariestads kommun: Kf § 121 den 28 november 2022. Dnr: 2022/00222

Skara kommun: § 203 den 28 november 2022. Dnr: KS 2022/281

Skövde kommun: Kf § 172/22 den 12 december 2022. Dnr: KS2022.0243

Tibro kommun: Kf § 155 den 28 november 2022. Dnr 2022-000175 45

Töreboda kommun: Kf § 153 den 28 november 2022. Dnr: 2022/231

Vara kommun: § 87 den 28 november 2022. Dnr: KS 2022/161

Innehåll

Beslut i kommunfullmäktige 2

(listning uppdateras efter beslut, tidigare beslut nedan) 2

Inledande bestämmelser 4

Bemyndigande 4

Tillämpliga föreskrifter 4

Definitioner 4

Ansvar för avfall, information och tillsyn 5

Ansvar för betalning 6

Hushållsavfall inklusive avfall från enskilda avlopp 6

Sortering 6

Skyldighet att överlämna hushållsavfall och förpackningar 8

Fastighet eller enskild avloppsanläggning som utgår ur det kommunala renhållningsansvaret 8

Byte av storlek på behållare samt delad eller gemensam behållare 9

Emballering, fyllnadsgrad och vikt 10

Anskaffande, underhåll och placering av behållare 11

Anläggande, underhåll och placering av fettavskiljare och enskilda avlopp 13

Transportvägar, angöringsplatser och gång-/dragvägar 15

Åtgärder om inte avfallsföreskrifter följs 16

Tömnings- och hämtningsområde 16

Tömnings- eller hämtningsintervall 16

Särskilt om avfall från verksamheter 19

Insamling av matavfall i sluten tank 19

Sortering av annat avfall än hushållsavfall 19

Undantag från avfallsföreskrifterna 19

Allmänt om undantag 19

Eget omhändertagande av hushållsavfall 20

Förlängt tömnings- eller hämtningsintervall 21

Uppehåll i tömning och hämtning 22

Ikraftträdande 23

Bilaga 1. Definitioner 25

Inledande bestämmelser

Bemyndigande

1 § Med stöd av 15 kap 41 § miljöbalken (1998:808) och 9 kap. 1-3 §§ avfallsförordningen (2020:614) meddelar respektive kommuns kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Töreboda och Vara kommuner.

Tillämpliga föreskrifter

2 § För avfallsförbundets avfallshantering gäller

- miljöbalken (1998:808) och avfallsförordningen (2020:614)
- föreskrifter om avfallshantering i förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken och plan- och bygglagen (2010:900)
- andra författningar såsom t ex Arbetsmiljöverkets föreskrifter och EU:s förordningar

Utöver de författningar som anges i första stycket gäller dessa avfallsföreskrifter.

Avfallsförbundet, miljönämnden och kommunal nämnd med ansvar för VA-verksamheten får meddela anvisningar till dessa föreskrifter.

Definitioner

3 § Termer och begrepp i dessa avfallsföreskrifter har samma betydelse som de vid var tid gällande definitioner i 15 kap. miljöbalken samt förordningar och förskrifter meddelade med stöd av miljöbalken. Hänvisning till dessa samt i övrigt använda begrepp i dessa föreskrifter finns i bilaga 1.

Ansvar för avfall, information och tillsyn

4 § Allt avfall ska tas om hand på ett korrekt sätt utifrån avfallets egenskaper och på ett sådant sätt att ett hållbart cirkulärt omhändertagande; återbruk och återvinning i giftfria system, främjas och att avfall inte skräpar ned. Omhändertagandet får inte orsaka skador på människor eller natur. Ansvaret är fördelat på:

- **Innehavare av hushållsavfall, inklusive avfall från enskilda avlopp:** den som ger upphov till hushållsavfall, inklusive avfall från enskilda avlopp, har ansvar för att hantera, sortera och lämna det enligt gällande nationella lagar, förordningar och föreskrifter samt i enlighet med dessa föreskrifter och anvisningar meddelade till dessa föreskrifter. Avfallsinnehavare ansvarar enligt Miljöbalkens för att i första hand lämna användbara produkter till återbruk.

- **Fastighetsinnehavare** är skyldig att, hos avfallsförbundet, beställa hämtning och tömning av hushållsavfall, inklusive avfall från enskilda avlopp. Fastighetsinnehavare ansvarar för hämtställen mm i enlighet med dessa föreskrifter och ska teckna abonnemang i tillräcklig omfattning för insamling och sortering. Fastighetsinnehavare ansvarar även för att, vid behov, ansöka om undantag enligt dessa föreskrifter. Fastighetsinnehavare ansvarar för innehåll och kvalitet på avlämnat avfall och ska informera den eller de som bor i eller är verksamma i fastigheten om gällande regler för avfallshantering samt tillse att reglerna följs.

- **Avfallsförbundet** har det kommunala renhållningsansvaret som reglerats i miljöbalken med tillhörande förordningar och föreskrifter. För att främja ett hållbart cirkulärt omhändertagande samt för att motverka att avfall skräpar ned och andra olägenheter ska avfallsförbundet aktivt arbeta med att dessa föreskrifter följs.

- **Producenterna** ansvarar för respektive produktgrupp med producentansvar. Ansvar för tömning, hämtning, mottagning samt behandling av olika produktgrupper regleras i gällande nationell lagstiftning.

- **Innehavare av verksamhetavfall:** Avfallsinnehavaren ansvarar själv för att avfallet hanteras och omhändertas i enlighet med gällande lagar och regler. Avfallsinnehavare ansvarar enligt Miljöbalken för att i första hand lämna användbara produkter till återbruk. Verksamhetsavfall utgörs av olika typer av verksamhetsavfall, inklusive bygg- och

rivningsavfall som uppkommit i yrkesmässig verksamhet. Verksamhetsavfall ingår inte i det kommunala renhållningssansvaret.

5 § Avfallsförbundet har ansvar för det hushållsavfall som uppkommer inom avfallsförbunds medlemskommuner. Hämtning av hushållsavfall och tömning av enskilda avloppsanläggningar utförs av renhållaren.

6 § Miljönämnden respektive länsstyrelsen utför tillsynen över avfallshanteringen i enlighet med 15 kap. miljöbalken med tillhörande förordningar och föreskrifter, samt i enlighet med dessa föreskrifter.

Kontroll av efterlevnad av dessa föreskrifter utförs även av avfallsförbundet och VA-verksamheten.

Ansvar för betalning

7 § Avgift ska betalas i enlighet med fastställd avfallstaxa. Ansvar för betalning framgår av avfallstaxan.

Fastighetsinnehavares möjlighet att överlåta ansvar för dialog kring tömning/hämtning och fakturamottagande framgår av gällande avfallstaxa.

Hushållsavfall inklusive avfall från enskilda avlopp

Sortering

8 § Avfallsinnehavare ansvarar enligt Miljöbalken för att i första hand lämna användbara produkter till återbruk. Avfallsinnehavare ska därefter sortera uppkommet hushållsavfall i enligt med avfallsförordningen (SFS 2020:614) samt i enlighet med nedan. Hur de separata avfallsslagen ska sorteras framgår av anvisningar till dessa föreskrifter.

Såvida annat inte framgår nedan ska de olika avfallsslagen hållas skilda från varandra.

- Olika typer av farligt avfall (tex sprayburkar och andra tryckkärl, färg, smörjmedel, överblivet tvätt-/rengöringsmedel, bekämpningsmedel, kvicksilver)

- Olika typer av avfall som vid var tid omfattas av producentansvar eller pant, för närvarande (april 2026):
    - Olika typer av förpackningar. Sällanförpackningar av t ex textil, trä, porslin eller liknade sorteras tillsammans med respektive typ av övrigt återvinningsbart avfall från hushåll.
    - Pantflaskor och -burkar
    - Olika typer av elavfall (tex skärmar, vitvaror, lampor, elverktyg)
    - Olika typer av batterier, vilket även inkluderar produkter med inbyggda batterier, tex en del vykort och leksaker
    - Läkemedel
    - Fiskeredskap
    - Bilar
    - Däck

- Matavfall
- Olika typer av trädgårdsavfall. Invasiva växter har särskilda instruktioner för sortering och hantering.
- Olika typer av skrymmande avfall (tex möbler av olika typer av materialslag)
- Olika typer av övrigt återvinningsbart avfall från hushåll (tex metallskrot, plastprodukter, returpapper/tidningar, textiler, porslin etc)
- Olika typer av bygg- och rivningsavfall som uppkommer i icke-yrkesmässig verksamhet. Utgörs i huvudsak av olika typer av avfall från underhåll och renovering av egen fastighet. Dessa sorteras tillsammans med respektive typ av skrymmande avfall, respektive typ farligt avfall, respektive typ av övrigt återvinningsbart avfall från hushåll eller om separat sortering saknas, som restavfall.
- Restavfall
- Latrin
- Slam samt andra avfallsslag från enskilda avlopp
- Fett från fettavskiljare från livsmedel som beretts för omedelbar konsumtion. Matfett/matolja från bredning av livsmedel hanteras, i enlighet med gällande lagstiftning, inom det regelverk som gäller för verksamhetsavfall.

- Ytterligare avfallsslag som enligt lagstiftning eller beslut av avfallsförbund kan bli föremål för utsortering.

  Avfallsinnehavare ansvarar för att avfall som smittförande avfall eller annat typ av avfall som uppstår vid hälso- och sjukvård i bostad eller motsvarande hanteras och omhändertas enligt Socialstyrelsens och Folkhälsomyndighetens föreskrifter samt andra gällande regelverk inom smittskyddsområdet.

9 § Utsorterade avfallsslag med kommunalt insamlingsansvar lämnas i särskild ordning vid fastigheten, vid gällande mottagningsplats för avfall med producentansvar, till en återvinningscentral eller till annan mottagningsplats som anvisats av avfallsförbundet.

Det utsorterade avfallet ska transporteras bort från fastigheten så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

10 § Fastighetsinnehavare ska säkerställa att sortering sker och att avfallsslag hålls åtskilda i enlighet med dessa föreskrifter och anvisningar från avfallsförbundet. Avfallet ska överlämnas till avfallsförbund, renhållare respektive producentorganisation.

11 § Avfallsförbundet får meddela anvisningar om sortering och mottagningsplats för det avfall som avfallsförbundet ansvarar för.

Skyldighet att överlämna hushållsavfall och förpackningar

12 § Hushållsavfall ska lämnas i därför avsedd behållare till avfallsförbundet via dess renhållare eller till plats som anvisats av avfallsförbundet.

Fastighet eller enskild avloppsanläggning som utgår ur det kommunala renhållningsansvaret

13 § En fastighetsinnehavare kan efter beslut om ändrad användning, erhållet rivningslov eller förändrad taxering som innebär att bostaden inte längre ska eller kan användas för bostadsändamål, begära att en fastighet med en eller flera bostadsbyggnader ska utgå ur det kommunala renhållningsansvaret. En sådan begäran ska skickas till avfallsförbundet.

Avfallsförbundet tar bort fastigheten från registret först efter att sådan begäran erhållits och godkänts. Faktureringen av förekommande avgifter i enlighet med avfallstaxan upphör först efter att en fastighet tagits bort ur registret.

14 § Fastighetsinnehavare till enskild avloppsanläggning ska meddela avfallsförbundet när anläggningen tagits ur bruk till följd av t ex:

- beslut från miljönämnden
- fastigheten anslutits till det kommunala avloppsnätet
- att annan av miljönämnden godkänd avloppslösning tagits i bruk

Sluttömning av anläggningen ska ske innan den slutligt tas ur bruk. Fastighetsinnehavaren ska beställa sluttömning hos renhållaren.

Tömning av det enskilda avloppet upphör först efter att avfallsförbundet fått meddelande om att sluttömning skett. Meddelandet om att anläggningen tagits ur bruk ska på avfallsförbundets begäran styrkas med relevanta handlingar.

15 § Fastighetsinnehavare till fettavskiljare vars anläggning tagits ur bruk eller inte längre nyttjas ska meddela avfallsförbundet om att anläggningen tagits ur bruk. Sluttömning av fettavskiljaren ska ske innan fettavskiljaren tas ur bruk/inte längre nyttjas. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att meddela avfallsförbundet inför att en fettavskiljare åter tas i bruk.

Byte av storlek på behållare samt delad eller gemensam behållare

16 § Utbyte av befintlig avfallsbehållare mot annan av avfallsförbundet godkänd behållarstorlek får ske om bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad, sortering och vikt kan beaktas och under förutsättning att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

17 § Fyra fastighetsinnehavare med bostäder på närliggande tomter kan efter ansökan hos avfallsförbundet medges rätt att dela abonnemang under förutsättning att bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad, sortering och vikt kan beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår. Vid sådan ansökan ska en av

fastighetsinnehavarna förbinda sig att ta på sig ansvaret som fastighetsinnehavare, i enlighet med 4§, för samtliga fastighetsinnehavare.

Fastighetsinnehavare som äger flera bostäder kan efter ansökan hos avfallsförbundet medges rätt att dela abonnemang med sig själv. Detta gäller endast för fastighetsinnehavare med både permanentboende och fritidsboende inom avfallsförbundets geografiska yta. Ansökan kan beviljas även om bostäderna inte är närliggande.

Delat kärl är inte tillåten i områden med gemensamma avfallsbehållare. Ansvar för betalning samt tillåten behållarstorlek framgår av avfallstaxan.

Medgivande om hämtning via delat kärl kan återkallas om avgift inte betalas, förutsättningarna för medgivandet inte längre är uppfyllda eller om dessa föreskrifter inte följs.

18 § Avfallsförbundet kan därutöver besluta om gemensamma avfallsbehållare till ett avgränsat antal hushåll inom ett geografiskt område.

Emballering, fyllnadsgrad och vikt

19 § I behållare och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren och förvaringsplatsen är avsedd.

Avfall som läggs i behållare och som riskerar att spridas i samband med tömning, exempelvis flyktig plast, ska vara förpackat i påse eller paket av lämpligt material och storlek. I förekommande fall ska avfall vara förpackat på sådant sätt att det vid tömning och i efterföljande led inte riskerar att orsaka skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet. Aska, damm och liknande ska hanteras och emballeras på ett sådant sätt att störningar, som exempelvis damning, inte uppstår.

Latrinkärl, ska innan de ställs ut för hämtning, vara förslutna och rengjorda på utsidan.

Matavfall ska förpackas i särskilt avsedd påse som tillhandahålls eller anvisas av avfallsförbundet. Annan förpackning får inte användas. I hushållet ska särskild ventilerad hållare som tillhandahålls eller anvisas av avfallsförbundet för påsen användas.

Avfallsförbundet får meddela anvisningar kring emballering, hållare etc av olika typer av avfall.

20 § Behållare får inte fyllas mer än att den lätt kan tillslutas och behållarens lock ska vara tillslutet.

Behållare får inte vara så tung att den, vid tömning, inte kan hanteras på ett arbetsmiljömässigt godtagbart sätt.

Behållaren ska genom fastighetsinnehavarens försorg stå upprätt och placeras så att den inte orsakar trafikfara, hinder eller nedskräpning. Fastighetsinnehavaren ska omgående åtgärda nedskräpning på hämtningsplatsen.

21 § Glödande eller självantändande avfall får inte lämnas i behållare. Glödande avfall får inte heller lämnas på återvinningscentral.

22 § Vid hämtning av hushållsavfall som inte utgör mat-, restavfall eller förpackningar ska avfallet hanteras och emballeras så att hämtningen kan ske på ett arbetsmiljöriktigt sätt. Avfallet ska märkas med vad för typ av avfall det rör sig om samt ska inför hämtning vara sorterad i enlighet med avfallsförbundets anvisningar.

23 § Farligt avfall ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll när den lämnas på återvinningscentral eller annan mottagningsplats som anvisats av avfallsförbundet.

24 § Avfallsförbundet får meddela ytterligare anvisningar kring emballering, fyllnadsgrad, vikt, märkning och liknande. Avfallsförbundet får även meddela anvisningar för platser för tömning, hämtning och mottagning av olika typer av hushållsavfall.

Anskaffande, underhåll och placering av behållare

25 § Kärl, container och markstående krantömmande behållare ägs av avfallsförbundet. Kärl, containrar och markstående krantömmande behållare tillhandahålls genom renhållaren.

Avfallsförbundet ansvarar för övergripande underhåll av markstående krantömmande behållare. Fastighetsinnehavaren ansvarar för rengöring av behållarna, eventuella bygglov och hanterar eventuella låsningslösningar. Låsningslösningarna ska vara godkända av avfallsförbundet innan de anordnas på behållaren.

Fastighetsinnehavaren äger och installerar hel eller delvis nedgrävda krantömmande behållare. Fastighetsinnehavaren bekostar, underhåller och rengör den helt eller delvis nedgrävda krantömmande behållaren. Fastighetsinnehavaren ansvarar för utformning, märkning, placering, erforderlig service och underhåll i enlighet med avfallsförbundets

anvisningar för helt eller delvis nedgrävda krantömmande behållare. Fastighetsinnehavaren svarar även för, vid behov, utbyte av för helt eller delvis nedgrävda krantömmande behållare.

Säckar, påsar och säck-/påshållare för insamling av matavfall vid restauranger och storkök anskaffas, bekostas och hanteras i enlighet vad som regleras i avfallstaxan och i anvisningar från avfallsförbundet. Detsamma gäller för säckar för annat avfall och kärl för latrin.

Fastighetsinnehavaren ansvarar för, bekostar, installerar och underhåller övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshantering.

Utrustning och utrymmen ska vara utformade för sitt ändamål. Såväl behållare som de inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshantering ska installeras och underhållas så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls och risken för skadedjur, nedskräpning, olycksfall och andra olägenheter minimeras.

Avfallsförbundet ersätter inte normalt slitage och skador som uppstår i samband med tömning eller hämtning.

Avfallsförbundet får meddela anvisningar kring anskaffande, utformning av behållare och annan utrustning, utrymme för avfallshantering och behållarstorlekar.

26 § Användande av andra typer av behållare och utrustning än de som tillhandahålls av eller anvisats av avfallsförbundet får endast ske i undantagsfall och först efter skriftligt godkännande av avfallsförbundet.

27 § Behållare ska vara tillgängliga och ges service i form av återkommande underhåll och tillsyn för att förebygga driftavbrott och olägenhet såsom buller, lukt, risk för skadedjur, nedskräpning och dylikt.

Behållare ska vara uppställda så att tömning/hämtning underlättas. Behållare ska placeras så att de kan tömmas med de fordon som används för ändamålet. Avfallsförbundet får besluta att fastighetsinnehavaren ska placera behållaren på motsatt sida av väg.

Fastighetsinnehavaren har ansvar för rengöring och tillsyn av behållare.

28 § Fastighetsinnehavaren ska se till att den väg som kärlet behöver dras av den som utför tömningen hålls i sådant skick att kärl utan svårighet kan förflyttas. Dragvägen ska inför tömning hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri.

29 § Renhållaren ska ha tillträde till de utrymmen i fastigheten där tömnings- eller hämtningsarbetet ska utföras. Nycklar, koder till portar och grindar och liknande ska vid begäran om tömning eller hämtning lämnas till renhållaren. Ändringar ska utan anmodan meddelas till renhållaren.

Anläggande, underhåll och placering av fettavskiljare och enskilda avlopp

30 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för samt bekostar, anlägger och underhåller fettavskiljare och enskilda avlopp med tillhörande anläggningsdelar. Dessa ska vara tillgängliga och kunna tömmas på ett arbetsmiljösäkert sätt samt ska ges service i form av återkommande underhåll och tillsyn för att förebygga driftavbrott och otillgänglighet samt buller, lukt och dylikt.

31 § Det enskilda avloppets och fettavskiljarens anläggningsdelar som ska tömmas ska vara placerade så att slangdragning minimeras. Vid nyanläggning, i samband med förnyat tillstånd eller vid annan justering ska anslutningspunkterna för de anläggningsdelar som ska tömmas i första hand anläggas inom 10 meter men maximalt 25 meter från angöringsplatsen. Vid dåligt markunderlag för slangdragning, inklusive motlut, kan maximalt 10 meter accepteras. Med anslutningspunkt avses den anläggning respektive anläggningsdel som ska tömmas alternativt den anslutningspunkt på sugledning eller motsvarande som etablerats vid slamfordonets angöringsplats. Anslutningspunkten på en sugledning ska vara utformad så att kraven på en god arbetsmiljö uppfylls.

32 § Höjdskillnad från slamfordonets angöringsplats ned till botten på anläggningsdelar som ska tömmas får inte vara mer än 4 meter. I undantagsfall, och endast efter Avfallsförbundets godkännande, kan sughöjd upp till 6 meter accepteras.

33 § Fastighetsinnehavaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin anläggning från skador vid tömning. Avfallsförbundet ersätter inte slitage och skador som normalt uppstår i samband med tömningen.

34 § Manluckor, lock, nivågivare mm till fettavskiljare och enskilda avlopp med tillhörande anläggningsdelar ska vara utformade och lätt tillgängliga så att tömning kan ske utan att arbetsmiljöproblem uppstår. Manluckor, lock mm får inte vara övertäckta eller vara fastfrusna när tömning ska ske. Fettavskiljaren och avloppsanläggningen med tillhörande

delar ska vara tillslutna på ett barnsäkert sätt och försedd med de säkerhetsordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet. Fastighetsinnehavare ska vid behov montera anordning på lock eller manlucka för att underlätta öppning och stängning.

35 § Fastighetsinnehavare ansvarar för att fettavskiljare och enskilda avlopp med tillhörande anläggningsdelar är tydligt markerade. Vid risk för förväxling med andra installationer ska markeringen vara särskilt tydlig.

36 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för att fosforfällor, markbädd på burk och liknande, som kräver byte av filtermaterial eller motsvarande, placeras så att det kan hämtas/tömmas med de fordon som används. Filtermaterial i lösvikt ska vara sugbart, i förekommande fall efter vattentillförsel. Fastighetsinnehavaren ska inför hämtning/ tömning ska förbereda anläggningen så att hämtning eller tömning kan ske med det fordon som används. Alternativt kan fastighetsinnehavaren inför hämtning placera storsäck, filterkassett eller annan flyttbar behållare till plats som kan hämtas med hämtningsfordon utrustad med kran.

Efter hämtning eller tömning av uttjänt filtermaterial eller motsvarande ska fastighetsinnehavaren kontrollera och vidta de åtgärder som krävs för att säkra anläggningens fortsatta funktion.

Avfallsförbundet får meddela anvisningar kring avstånd till tömnings- eller hämtningsfordon, storlek och vikt på behållare etcetera.

37§ Fastighetsinnehavaren ska utan anmaning, till renhållaren, tillhandahålla tömningsanvisningar för fettavskiljare, minireningsverk, fosforfällor eller andra anläggningsdelar som kräver särskild hänsyn i samband med tömning.

38 § Renhållaren ska ha tillträde till de utrymmen i fastigheten och anläggningsdelar där tömningsarbetet ska utföras. I första hand ska låslösningar som är allmänt tillgängliga för renhållaren användas. Detta gäller även vid låsning av lock eller liknade. Om detta inte är möjligt ska nycklar, koder till portar och grindar och liknande lämnas till renhållaren. Ändringar ska utan anmodan meddelas till renhållaren.

39 § Avfallsförbundet får meddela anvisningar om utformning, överlämnande av tömningsanvisningar och placering för fettavskiljare och enskilda avlopp med tillhörande anläggningsdelar, anslutningspunkter och lock.

Transportvägar, angöringsplatser och gång-/dragvägar

40 § Tömning och hämtning av hushållsavfall och, om så regleras i nationell lagstiftning, förpackningar sker normalt vid tomt- eller fastighetsgränsen alternativt vid en av fastighetsinnehavaren anordnad annan plats efter avfallsförbundets godkännande.

Behållare, fettavskiljare och enskilda avlopp med tillhörande anläggningsdelar ska placeras så att hämtning och tömning kan ske på ett arbetsmiljösäkert sätt. Angöringsplatser samt gång- och dragvägar ska vara utformade så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls.

Placeringen ska vara sådan att backning, utöver normalt vändnings- och tömningsarbete, inte behöver ske. Placeringen vid skolor, förskolor, äldreboenden och liknande ska utföras med särskild omsorg för undvikande av olyckor.

41 § Fastighetsinnehavaren ska se till att transportväg fram till tömnings- och hämtningsplatsen hålls i farbart skick. Transportvägen, angöringsplatser samt gång-/dragvägar ska inför tömning eller hämtning ha fri sikt, hållas fri från hinder och sly, röjas från snö och hållas halkfri. Väg som utnyttjas vid tömning och hämtning ska vara så dimensionerad och hållas i sådant skick att den, vid varje tömnings- eller hämtningstillfälle, är farbar för de fordon som används i tömnings- eller hämtningsområdet.

Avfallsförbundet beslutar i varje enskilt fall om vägens farbarhet. Bedömningen omfattar även farbarhet på broar, färjor och liknande. Om avfallsförbundet finner att vägen inte är farbar väg ska fastighetsinnehavaren placera behållaren på plats, respektive ordna en lösning för tömning av enskild avloppsanläggning, som kan godkännas av avfallsförbundet. Boende på öar utan fast förbindelse bedöms alltid sakna farbar väg och har sitt hämtställe invid båtangöringsplats eller liknande. Enskilt avlopp på ö utan förbindelse ska vara av sådan typ att fastighetsinnehavaren kan transportera avfallet till hämtstället eller ha, ett av miljönämnden, beviljat godkänt eget omhändertagande.

Transportvägen ska antingen utgöra genomfartsväg eller ha erforderlig vändmöjlighet i nära anslutning till sista tömningsplats- och hämtningsplats på respektive väg. Avfallsförbundet avgör i varje enskilt fall om kravet på vändmöjlighet är uppfyllt.

Fastighetsinnehavare ansvarar för skador på transportvägen som uppkommer vid tömning och hämtning samt för skador på tömnings eller hämtningsfordon som uppkommer till följd av brister i väghållningen.

42 § Avfallsförbundet får meddela anvisningar om transportvägar, angöringsplatser, gång-/dragvägar och utformning av vändplatser.

Åtgärder om inte avfallsföreskrifter följs

43 § Behållare som är överfull, för tung eller som innehåller felaktigt eller dåligt emballerat avfall töms eller hämtas inte. Motsvarande gäller för enskilda avlopp vars lock inte är öppningsbara eller om innehållet är felaktigt. I sådana fall räknas avfallsförbundets skyldighet till borttransport som fullgjord och fastighetsinnehavaren underrättas om varför tömning eller hämtning inte utförts.

44 § Avfallsförbundets skyldighet till borttransport räknas som fullgjord även om behållaren, slamavskiljaren etcetera, vid tömnings- eller hämtningstillfället inte varit tillgänglig. I det fall fastighetsinnehavaren vid upprepad otillgänglighet, och efter avfallsförbundets anmodan om åtgärd och efterföljande påminnelse ändå inte åtgärdat bristen överlämnas ärendet till miljönämnden för fortsatt handläggning utifrån risk för påverkan på människors hälsa och miljön. I det fall bristen avser en fettavskiljare överlämnas ärendet, utifrån dess karaktär, till bygglovsenheten och/eller VA-verksamheten.

45 § Avfallet hämtas efter fastighetsinnehavarens rättelseåtgärder antingen vid nästa ordinarie hämtnings-/tömningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning/-tömning.

Tömnings- och hämtningsområde

46 § Avfallsförbundets medlemskommuner utgör ett tömnings- och hämtningsområde.

Tömnings- eller hämtningsintervall

47 § Ordinarie tömning vid fastighetsnära insamling enligt nedanstående:

- Matavfall töms minst varannan vecka
- Restavfall, i de fall att matavfall sorterats bort, töms minst var fjärde vecka.
- Icke-skymmande förpackningar av plast respektive papper/kartong töms minst var fjärde vecka.
- Icke-skrymmande förpackningar av metall eller glas töms, vid flerbostadshus, minst var åttonde vecka.

Förpackningar av metall eller glas som uppstår vid småhus lämnas vid de av Avfallsförbundets anvisade gemensamma insamlingsplatserna.

Behållarstorlekar och intervall för olika kundgrupper regleras i gällande avfallstaxa.

Samlokaliserade verksamheter som önskar nyttja hushållens insamlingssystem vid fastighetsnära insamling av förpackningar ska meddela detta till Avfallsförbundet.

48 § Fastighetsnära hämtning av **latrin** sker med nedan angivna intervall:

a. **Permanentbostäder i småhus**:
Hämtning av latrin minst sex gånger per år, i den ordning som avfallsförbundet fastställer.

b. **Icke permanentbostäder i fritidshus, koloniområden och fritidsanläggningar:** Hämtning av latrin minst två gånger per säsong, i den ordning som avfallsförbundet fastställer.

49 § Tömning av **slam och annat avfall från enskilda avloppsanläggningar** sker enligt nedan:

a. **Slamavskiljare med toalettanslutning**:
Tömning en gång per år eller med annat intervall som beslutas av miljönämnden. Med tömning en gång per år avses regelbunden tömning som utförs tidigast månaden innan och senast tre månader efter ordinarie tömningsmånad. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att hos renhållaren vid behov beställa ytterligare tömning för att upprätthålla en god funktion hos slamavskiljaren.

b. **Slamavskiljare utan toalettanslutning**:
Tömning normalt en gång vart tredje år eller med annat intervall som beslutas av miljönämnden. Med tömning en gång vart tredje år avses regelbunden tömning som utförs tidigast månaden innan och senast tre månader efter ordinarie tömningsmånad. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att hos renhållaren beställa tömning vart tredje år och därutöver vid behov beställa ytterligare tömning för att upprätthålla en god funktion hos slamavskiljaren.

c. **Sluten tank:**
Fastighetsinnehavaren ansvarar för att hos renhållaren beställa tömning efter behov.

Tömning ska dock alltid ske minst en gång per år eller med annat intervall som beslutas av miljönämnden. Avfallsförbundet har rätt att schemalägga tömningen.

d. **Minireningsverk, bioreningsverk och liknande**

Tömning ska ske enligt tillverkarnas anvisning, i förekommande fall enligt bedömning av serviceorganisation som anlitats av fastighetsinnehavaren eller enligt beslut av miljönämnden. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att hos renhållaren beställa tömning för att upprätthålla en god funktion i anläggningen.

e. **Fosforfällor, markbädd på burk och liknande:**

Underhåll samt hämtning eller tömning av avfall ska ske i det intervall som anvisats av tillverkaren eller enligt beslut av miljönämnden. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att, i förekommande fall, hos renhållaren beställa hämtning eller tömning i erforderlig omfattning för att upprätta god funktion i anläggningen.

50 § Tömning av **fett från fettavskiljare**:

Tömning av **fettavskiljare** ska ske minst en gång per år. I det fall fettavskiljaren inte är kopplad till det kommunala ledningsnätet ska den tömmas enligt anvisningar från den mottagande anläggningen.

Fastighetsinnehavaren ansvarar för att hos renhållaren beställa tömning i den omfattning som krävs för att upprätthålla en god funktion i anläggningen. Avfallsförbundet har rätt att schemalägga tömningen.

VA-verksamheten får meddela anvisningar kring vad som avses med god funktion utifrån att motverka utsläpp från fettavskiljaren till avloppsnätet.

51 § Hämtning av **annat hushållsavfall** sker enligt nedan:

a. **Skrymmande och annat hushållsavfall**:
Fastighetsinnehavare som väljer att inte lämna skrymmande och annat hushållsavfall till av plats som anvisats av avfallsförbundet kan beställa särskild hämtning av sådant avfall i enlighet med gällande avfallstaxa och avfallsförbundets anvisningar.

b. **Annat hushållsavfall som enligt gällande lagstiftning och föreskrifter ska samlas in av avfallsförbundet:**
Hämtning sker i enlighet med gällande avfallstaxa och anvisningar från avfallsförbundet.

Särskilt om avfall från verksamheter

Insamling av matavfall i sluten tank

52 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för att tömning beställs hos renhållaren efter behov och i tillräcklig omfattning för att en god funktion upprätthålls i anläggningen samt för att förebygga olägenheter. Tömning ska minst ske en gång per år.

Sortering av annat avfall än hushållsavfall

53 § Utöver hushållsavfall som har kommunalt insamlingsansvar är verksamheter skyldiga att minst följa de utsorteringskrav som följer av EU-förordningar samt miljöbalken med tillhörande förordningar. Detta innebär, utöver att återbruk i första hand ska ske, även sortering av bland annat:

- Olika typer av förpackningar och annat avfall med producentansvar
- Olika typer av verksamhetsavfall (icke-farligt avfall)
- Olika typer av verksamhetsavfall som utgör farligt avfall inklusive smittförande avfall från äldreboende, vårdinrättningar och liknande
- Bygg- och rivningsavfall från yrkesmässig bygg-, rivning- och renoveringsverksamhet.
- Före detta livsmedel

Undantag från avfallsföreskrifterna

Allmänt om undantag

54 § Eget omhändertagande av olika typer av hushållsavfall, vilket även inkluderar avfall från enskilda avloppsanläggningar, förlängt intervall för tömning eller hämtning av hushållsavfall samt uppehåll i tömning eller hämtning av hushållsavfall utgör undantag från dessa föreskrifter.

Beslut om undantag är personliga och knutna till fastigheten.

Verksamheter med yrkesmässigt uppkommet hushållsavfall får därutöver söka dispens från det kommunala insamlingsansvaret hos länsstyrelsen enligt 15 kap miljöbalken.

55 § Undantag upphör att gälla med omedelbar verkan om förhållandena ändras och/eller förutsättningarna för undantaget inte längre uppfylls. Fastighetsinnehavare ska omgående meddela miljönämnden respektive avfallsförbundet om ändrade förhållanden eller annat som kan påverka beviljat undantag.

56 § Ej tidsbegränsade undantag beviljade med dessa föreskrifter gäller som längst fram till dess dessa föreskrifter upphör.

Eget omhändertagande av hushållsavfall

Allmänt om eget omhändertagande

57 § Miljönämnden fattar beslut om eget omhändertagande av avfall. Fastighetsinnehavare som själv avser ta hand om hushållsavfall, inklusive avfall från enskilda avlopp, ska skriftligen anmäla kompostering eller annat, på fastigheten, eget omhändertagande. Kravet på anmälan gäller inte kompostering av trädgårdsavfall.

Beslut om annat eget omhändertagande utöver kompostering av matavfall och latrin gäller maximalt under maximalt 7 år.

58 § Omhändertagande av olika typer av hushållsavfall får endast tas om hand på den egna fastigheten och under förutsättning att det utförs på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

59 § Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten. För yrkesmässigt uppkommet park- och trädgårdsavfall som avses komposteras och som överstiger viss mängd krävs miljöprövning i enlighet med miljöprövningsförordningen (SFS 2013:251).

60 § Eldning får endast ske av torrt trädgårdsavfall. Annat avfall får inte eldas.

Eldning inom detaljplanelagt områden, av löv, kvistar och annat trädgårdsavfall som är torrt är endast tillåten under påsk- och valborgsmässoafton och då endast efter beslut enligt ordningslagen, samt mellan 1 oktober och 31 mars, och om eldningen kan ske utan att olägenhet för människors hälsa uppstår.

Eldning får ske om det kan ske i enlighet med avfallsförordningen (SFS 2020:614) och om det kan ske utan att olägenhet uppstår och om det inte strider mot brandriskvarning, föreskrifter utfärdade med stöd av förordningen om skydd mot olyckor eller annan författning.

Vid all eldning ska stor hänsyn tas till närboende som kan utsättas för olägenhet av rök från eldningen. Eldningen ska i så stor utsträckning som möjligt anpassas till väderleksförhållanden och tider så att olägenheter av röken minimeras. All eldning ska ske med god lufttillförsel och under hög temperatur så att en så fullständig förbränning som möjligt erhålls.

61 § Miljönämnden får meddela vidare anvisningar rörande eget omhändertagande.

Eget omhändertagande av matavfall

62 § Kompostering av matavfall på fastigheten ska ske i skadedjurssäker och isolerad behållare eller på annat likvärdigt sätt som kan accepteras av miljönämnden.

Avsättningsmöjlighet för miljöriktigt omhändertagande av komposterat material ska finnas på fastigheten.

Eget omhändertagande av avfall från toalettlösningar

63 § Eget omhändertagande av latrin och fekalier från fastigheten ska ske i därför avsedd anläggning på fastigheten, s.k. förmultningsanläggning eller annat liknande omhändertagande för användning av näringsämnen på fastigheten.

Avsättningsmöjlighet för miljöriktigt omhändertagande av materialet ska finnas på fastigheten.

64 § Eget omhändertagande av slam från slamavskiljare, sluten tank, minireningsverk och material från fosforfällor, markbädd på burk mm ska tas om hand på ett miljöriktigt sätt. Omhändertagande ska ske på egen fastighet, i egen regi och med egen utrustning.

Förlängt tömnings- eller hämtningsintervall

Allmänt om förlängt tömnings- eller hämtningsintervall

65 § Beslut om förlängt tömnings- eller hämtningsintervall fattas av miljönämnden och gäller under maximalt **5 år**.

Förlängt hämtnings- och tömningsintervall för sophämtning

66 § Fastighetsinnehavare som har ett av miljönämnden godkänt eget omhändertagande av matavfall kan efter ansökan hos miljönämnden medges så kallat miniabonnemang. Miniabonnemang innebär hämtning eller tömning av restavfall upp till fyra gånger på ett år. Hämtning eller tömning sker i den ordning som avfallsförbundet bestämmer.

Förutsättning för medgivandet av miniabonnemang är att fastighetsinnehavaren kan visa att uppkommen avfallsmängd är mycket liten.

Miniabonnemang är inte tillåtet i områden med gemensam avfallsbehållare.

Miljönämnden får meddela vidare anvisningar rörande när miniabonnemang kan medges.

Förlängt tömningsintervall av enskilda avloppsanläggningar

67 § Förlängt tömningsintervall för avfall från enskilda avloppsanläggningar, utöver det som framgår av den anläggningens tillståndsvillkor, kan medges om avloppsanläggningen är godkänd och överdimensionerad utifrån antalet personer som nyttjar anläggningen.

Miljönämnden får meddela vidare anvisningar rörande när förlängt tömningsintervall kan medges och när en anläggning kan anses vara överdimensionerad.

Uppehåll i tömning och hämtning

Allmänt om uppehåll

68 § Avfallsförbundet fattar beslut om uppehåll. Ansökan om uppehåll ska vara avfallsförbundet tillhanda senast sex veckor före den avsedda ändringen.

Uppehåll medges av avfallsförbundet endast om det är ställt utom allt rimligt tvivel att fastigheten är helt outnyttjad under den sammanhängande tid som ansökan avser. Ansökan ska på avfallsförbundets begäran styrkas med intyg.

Uppehåll i sop- och latrinhämtning

69 § Uppehåll i sop- och latrinhämtning medges normalt sett i maximalt 1 år. Vid särskilda skäl kan avfallsförbundet besluta om längre uppehållstid. Sådan uppehållstid kan maximalt medges till 3 år.

70 § För fastighetsinnehavare med åretruntabonnemang med egen behållare kan uppehåll i tömning eller hämtning medges om fastigheten inte kommer att nyttjas under en sammanhängande tid om minst 6 månader.

71 § För fastighetsinnehavare med sommarabonnemang med egen behållare kan uppehåll i tömning eller hämtning medges om fastigheten inte kommer att nyttjas under hela tömnings- eller hämtningssäsongen, vilken framgår av gällande avfallstaxa.

72 § För fastighetsinnehavare som har del i en gemensam behållare kan uppehåll medges om fastigheten inte kommer att nyttjas under en sammanhängande tid om minst 1 år.

73 § Tömning eller hämtning startar automatiskt efter uppehållsperiodens slut.

Uppehåll i tömning av enskilda avloppsanläggningar

74 § Uppehåll i tömning av enskilda avloppsanläggningar medges under maximalt 3 år.

75 § Uppehåll i tömning av enskilda avloppsanläggningar kan medges under den tid som fastigheten inte kommer att nyttjas. Uppehåll medges endast om fastigheten inte kommer utnyttjas under en sammanhängande tid om minst 1 år. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att avloppsanläggningen är tömd när uppehållet påbörjas.

76 § Tömning startar automatiskt efter uppehållsperiodens slut.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder ikraft 2027-XX-01. Dessa förskrifter ersätter tidigare gällande avfallsföreskrifter i Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Töreboda och Vara kommuner. Tidigare avfallsföreskrifter upphör att gälla då dessa föreskrifter vunnit laga kraft.

Ej tidsbegränsade undantag som kommunen medgett med stöd av tidigare avfallsföreskrifter/renhållningsordningar kan omprövas i enlighet med dessa föreskrifter.

Enligt övergångsbestämmelserna till beslut 29 april 2026 om förändringar i Miljöbalkens 15 kapitel (SFS 2026:507) framgår att dispenser/undantag med stöd av äldre föreskrifter som längst gäller till och med 1 januari 2032.

Bilaga 1. Definitioner

Termer och begrepp i dessa avfallsföreskrifter har samma betydelse som de vid var tid gällande definitioner i 15 kap. miljöbalken samt förordningar och förskrifter meddelade med stöd av miljöbalken.

Nedan följer en hänvisning till definitioner gällande i april 2026:

a. **Avfall**: 1§ 15 kap Miljöbalken (1998:808)

b. **Avfallsinnehavare:** Hos den ett avfall uppkommer hos i enlighet med MB 15 kap 1§

c. Fastighetsinnehavare: 15 kap 8§ Miljöbalken (SFS 1998:808)

d. Hushåll: 8 § Avfallsförordningen (SFS 2020:614)

e. **Hushållsavfall:** Avfall med kommunalt ansvar enligt 15 kap Miljöbalken (1998:808). Om kommunalt avfall är avreglerat från kommunalt insamlingsansvar i enlighet med samma kapitel eller om insamling ska ske i enlighet lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning ingår det inte i detta begrepp.

   Regleringar i andra förordningar kan även komma att begränsa begreppets tillämpning, se bland annat förordning (2021:998) om producentansvar för vissa tobaksvaror och filter, förordning (2021:996) om engångsprodukter, förordning (2021:1000) om producentansvar för våtservetter, förordning (2021:999) om producentansvar för ballonger.

f. Fastighetsnära insamling: 8 § Avfallsförordningen (SFS 2020:614)

g. Producentorganisation: 15 kap 9§ Miljöbalken (SFS 1998:808)

h. **Producent**: 1 kap 6§ ~~8§~~ förordningen (SFS 2022/1274) om producentansvar för förpackningar, 12§ förordningen (SFS 2022:1276) om producentansvar för elutrustning, 3 § förordning (2008:834) om producentansvar för batterier, 2§ förordning (2009:1031) om producentansvar för läkemedel, 5§ förordning (2023:132) om producentansvar på bilar, 5§ förordning (SFS 2023:133) om producentansvar för däck samt 14§ förordning (2021:1001) om producentansvar för fiskeredskap.

i. **Förpackning**: 1 kap 4§ Förordning (SFS 2022:1274) om producentansvar för förpackningar

j. **Skrymmande avfall**: 4 § Avfallsförordningen (SFS 2020:614)

k. **Restavfall:** 4 § Avfallsförordningen (SFS 2020:614)

l. **Trädgårds**- och park**avfall**: 5a§ 1 kap Avfallsförordning (2020:614)

m. **Returpapper:** 1 kap 10§ Avfallsförordningen (SFS 2020:614)

n. **Fiskeredskap:** 12§ förordning (SFS 2021:1001) om producentansvar för fiskeredskap

o. **Farligt avfall**: 3 - 4§§ 2 kap samt bilaga 3 till Avfallsförordningen (2020:614)

p. **Elavfall**: 13§ förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning

a. **Batteri:** 3 § förordning (2008:834) om producentansvar för batterier.

a. **Lampor:** 21§ förordning (2022:1276) om producentansvar för elutrustning

a. **Läkemedel**: 2§ förordning (2009:1031) om producentansvar för läkemedel.

a. **Däck**: 4§ förordning (2023:133) om producentansvar för däck.

b. **Före detta livsmedel**: butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.

I **övrigt** används **följande** begrepp med de betydelser som här anges:

1. Med **avfallsförbund** avses kommunalförbundet Avfall & Återvinning Skaraborg som inom sina medlemskommuner ansvarar för insamling och behandling av hushållsavfall i enlighet med det kommunala renhållningsansvaret i miljöbalken. Kommunalförbundet Avfall & Återvinning Skaraborg består av följande medlemskommuner; Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Töreboda och Vara.

2. Med **renhållaren** avses den eller de som utför avfallsförbundets hämtning av hushållsavfall. Detta avser även tömning av enskilda avloppsanläggningar.

3. Med **miljönämnden** avses den nämnd som i respektive kommun har tillsynsansvar enligt miljöbalken.

4. Med **VA-verksamheten** avses den nämnd som har ansvar för kommunens Vatten- och Avloppsnät eller annan huvudman som tillhandhåller avloppslösning för det enskilda fallet.

5. Med **Verksamhetsavfall** avses avfall som inte är hushållsavfall.

6. Med **matavfall** avses matavfall från olika typer av kök och serveringsställen. Här avses bland annat kök i privathushåll, kök i restauranger, storkök, centralkök. Med matavfall avses i detta sammanhang bara sådant som kommer från kök och serveringsställen, alltså inte från industrin eller från butiker. Butiksavfall klassas som före detta livsmedel.

7. Med **fettavskiljare** avses anordning för att avskilja fett från spillvatten innan det når avloppsnätet eller en avloppsanläggning.

8. Med **avfall med producentansvar** avses det avfall som vid var tid omfattas av producentansvar enligt nationell lag, förordning eller förskrift.

9. Med **nyttjanderätt** avses nyttjandeformer jämställda med ägande såsom till exempel arrendeavtal och tomträtt.

10. Med **tomt** avses tomt i enlighet med Plan- och bygglag (2010:900) 1 kap. 4§

11. Med **behållare** avses säck, kärl av plast, latrinbehållare, container eller någon annan anordning för uppsamling av hushållsavfall. Enskilda avloppsanläggningar innefattas inte av detta begrepp.

12. Med **enskilda avloppsanläggningar** avses slamavskiljare, slutna tankar, minireningsverk, fosforfällor och andra typer av enskilda avloppsanläggningar som ger upphov till hushållsavfall. Oljeavskiljare och fettavskiljare innefattas inte av detta begrepp.

13. Med **avfallstaxa** avses avgifter fastställda med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken.

Kommunalförbundet

Avfall & Återvinning
SKARABORG

www.avfallskaraborg.se